

ליל שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ט המדבר מעליית השכינה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (תהלים ח), ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר תעמרהו, הנה ידוע, כי כל מה שחסר לאדם הן ברוחני הן בגשמי, החסרון הוא בהשכינה, שהוא בחינת אלקים, וזהו ותחסרהו, בודאי מעט מאלקים, היינו החסרון בודאי מאלקים, היינו בהשכינה, אך כשידע זאת, שהחסרון הוא למעלה ולמטה, בודאי יהיה לו צער גדול ועצבות, ולא יוכל לעבד השם יתברך בשמחה, לכך צריך להשיב לעצמו, מה אני ומה חיי, כי המלך בעצמו מספר לי החסרון שלו, וכי יש כבוד גדול מזה, מתוך כך בא לשמחה גדולה, ונתחדשו המוחין שלו, וזהו וכבוד והדר תעמרהו, היינו על-ידי כבוד והדר שיש לו, שהמלך בעצמו מספר לו החסרון, תעמרהו במחין חדשים, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עוצם מעלת איש הישראלי אי אפשר לתאר ולשער כלל, כי הוא כלול מכל העולמות, ויש לו נשמה קדושה וטהורה הבאה מעולם האצילות, ולכן כל הבריאה תלויה בו, ואם יש לאדם איזה צער וחסרון, הן ברוחני והן בגשמי, בודאי הצער והחסרון הוא בהשכינה הקדושה, כי הלא משכן השכינה הוא בתוך כל אחד ואחד מישראל, וכמו שכתוב (שמות כ"ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ואמרו חכמינו הקדושים (מובא בשל"ה מסכת תענית דף ס') בתוכה לא נאמר, אלא בתוכם, מלמד שהקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בתוך כל אחד מישראל, נמצא אם יש באחד מישראל איזה חסרון, החסרון הוא בהשכינה, והיא מצטערת בצערן של ישראל, וכמו שכתוב (תהלים צ"א) עמו אנכי בצרה, וכן (ישעיה ס"ג) בכל צרתם לו צר, ולכן זהו הפירוש, ותחסרהו, אם יש לך איזה חסרון, החסרון הוא מעט מאלהים, היינו בתוך השכינה, כי התגלות השכינה בתוך הטבע מכונה בשם אלהים, בנימטריא הטב"ע כידוע, כי אף על פי שלפי מראה עינינו נראה כאילו הצער והחסרון הוא רק טבע מקרה ומזל, אבל באמת בתוכה גנוז אלהים, כי השכינה הקדושה נמצאת שם, והיא מצטערת ביחד בצערן של ישראל, וצריכין למלאות את חסרונה.

והנה כשיידע אדם ידיעה זאת, ויתברר אצלו בידיעה ברורה ואמיתית, שכל מה שקורה עמו, קורה עם השכינה הקדושה, כי הוא מכיר מעלת וקדושת נשמתו, שהיא חלק אלוק ממעל ממש, ואין שום טבע כלל, אז בודאי יגיע אליו צער ועצבות גדול, בראותו איזה חסרון, כי לא מספיק מה שהוא בעצמו סובל איזה צער וחסרון ברוחניות או בגשמיות, אלא גם השכינה הקדושה מצטערת באותו צער, ואם כן לא יוכל לעבוד את השם יתברך בשמחה, והרי עיקר מעלת ושלימות העבודה היא רק בשמחה אמיתית, וכמו שכתוב (דברים כ"ה) תחת אשר לא עבדת את הוי"ה אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, ואם כן איך יוכל להרים את מוחו ולהגיע לשמחה?

אלא צריך להשיב לעצמו, מה אני ומה חיי, שהמלך בעצמו יספר לי החסרון שלו, כי בזה שאדם רואה את עצמו באיזה צער וחסרון, הרי הקדוש ברוך הוא מספר לו שיש אותו חסרון בהשכינה הקדושה, וכי יש כבוד גדול מזה, שהמלך בעצמו מספר לו החסרון שלו? הלא רק למי שהוא קרוב לו באמת, יספר לו החסרון שלו, כי בודאי לא היה מספר זאת לאדם פשוט, נמצא שמתוך כך בא לשמחה גדולה, כי זהו שמחה נוראה מאד שהמלך מספר לו החסרון שלו, ואז על ידי השמחה נתחדש המוחין שלו, ובוה בעצמו נשלם כל חסרונותיו, כי בשעה שאדם הוא בשמחה, ומכיר בידיעה ברורה ואמיתית שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, הרי לא חסר לו כלום, וכמו שכתוב (דברים ב') ה' אלהיך עמך לא חסרת דבר, וכן אמרו חכמינו הקדושים (גדרים מ"א.) דעת קנית מה חסרת, הרי בזה מעטר את עצמו במוחין חדשים, בבחינת כבוד והדר תעמרהו, וזהו עיקר עליית השכינה, נמצא שמהפך מתכלית הירידה לתכלית העליה, כי מן העצבות והצער, הוא בא לשמחה ועונג, והוא סמוך וקרוב אל השם יתברך, וזהו עיקר הדביקות, אשרי הזוכה להגיע אל זה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שביותר צריכין לזוהר בכל מקום שיש השראת השכינה, כגון בבית הכנסת ובבית המדרש, שלא יהיה שום חסרון או פגם חס ושלו, כי בזה עושה קלון בשכינה הקדושה חס ושלו כמובא (זוהר תרומה קל"א:), וצריכין לזוהר ביותר לא לדבר בבית הכנסת ובבית המדרש דברים בטלים ומכל שכן דיבורים אסורים חס ושלו, כי זה פגם גדול מאד, ובדוחק התירו לאכול או לשתות בבית הכנסת (שולחן ערוך אורח חיים סי' קנ"א), ואפילו אסור לומר בבית המדרש (שולחן ערוך יורה דעה סי' רמ"ו), כי במקום של השראת השכינה צריכין לזוהר ביותר לא לגרום איזה צער וחסרון, כי הוא דבר חמור מאד, וכבר גילה לנו האריז"ל, שכבוד בית הכנסת נחוץ מאד לשלימות האדם ולקניית ההשגה, כמובא (שער הכוונות דרושי כוונות הברכות הקדמה א') הנכנס לבית הכנסת, צריך לזוהר מאד להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, ולהראות

עצמו ירא וחרד ומזדעזעז ליכנס בהיכל מלכו של עולם, וענין זה מועיל מאד אל השלימות של האדם ואל ההשגה, עיין שם, ולכן אשרי מי שזוכה ליהר בקדושת בית הכנסת ובית המדרש תמיד.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שבבחרותו זכה ללוות אחד מגדולי אנשי שלומינו, שהיה מקובל ובקי מאד בספרי הזוהר, ופעם ראה לפני כניסתו לאיזה בית הכנסת, שנתמלא רעדה ופחד, ונזדעזעז כל גופו ממש, ופניו נעשו לבנים, ואחר כך נכנס לבית הכנסת, והבין מוהרא"ש נ"י, שהיה משתדל לקיים את דברי האריז"ל הנ"ל, וזה עשה עליו רושם גדול.

גם סיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם התפלל בבית המדרש של אנ"ש בירושלים, ואחד מאנשי שלומינו עמד אצל הפתח, ורימוז לו באצבעותיו, שיצא מן הבית הכנסת, כי יש לו מה להגיד לו, ומוהרא"ש נ"י לא רצה לעזוב את בית המדרש אז, ולכן רימוז לו באצבעותיו חזרה, שאינו רוצה לצאת אז, רק אחר כך, ואחר עבור קצת זמן, יצא מוהרא"ש נ"י מבית הכנסת, ופגש באיש הנ"ל, ודיבר עמו בחיבות, ונתן האיש הנ"ל למוהרא"ש נ"י תודה והודאה על ספריו הקדושים ואיך שהם כל חיותו והתחזקותו, ואז ביקש האיש הנ"ל ממוהרא"ש נ"י, סליחה על שרימוז לו מקודם באצבעותיו לצאת מבית המדרש, אבל מחמת שרצה מאד לדבר עמו, וכבר קיבל על עצמו הרבה שנים לא לדבר בבית הכנסת, ולכן רימוז לו שיצא לדבר עמו בחוץ, ואמר מוהרא"ש נ"י, שנראה בעיניו מאד את גודל זהירותו והקפדתו של האיש הנ"ל לא לדבר בבית הכנסת, אפילו דיבור טוב וחשוב, ולכן אשרי הזוכה ליהר בקדושת בית הכנסת כראוי.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את סיפור דינה בת יעקב, ואיך שלקה אותה שכם בן חמור ויעניה, והנה זה היה מעשה נבלה מאד, שבודאי גרם צער גדול להשכינה הקדושה, כי כל מה שקרה בבית יעקב, שהוא שורש נשמות ישראל, נוגע לכל נשמות ישראל בכלל ולשכינה הקדושה בפרט, ולכן כתיב (בראשית ל"ד) ובני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל וגו', שהיה להם צער גדול מאד על ששמעו דבר נבלה כזו, וזה גרם להם עצבות וחרון אף, כי הרגישו מאד את צער השכינה הקדושה, אבל אחר כך השתמשו עם עצה הנ"ל של רביז"ל, שבוודאי צריכין לעבוד את השם יתברך בשמחה, ולתקן ולמלאות את החסרון של השכינה, ולכן מיד השכילו לעצמם עצה איך לנקום באנשי שכם,

והעצה דייקא נשלמה על ידי שמעון ולוי, וכמו שכתוב (בראשית ל"ד) ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבואו על העיר במח וגו', כי שמעון ולוי מרמזים על ענין שני בחינות הנ"ל, הרגשת צער השכינה הקדושה, ושמחתה ונחמתה, כי שמעון על שם השמיעה, בבחינת (בראשית כ"ט) כי שמע ה' כי שנואה אנכי, היינו שמיעת והבנת צער השכינה הקדושה, ולוי על שם החיבור והדביקות, בחינת (שם) הפעם ילוה אשי אלי וגו', היינו התדבקות והזדווגות אל השכינה הקדושה על ידי שמחה כנ"ל, שמשמח את עצמו, שהלא המלך מספר לי החסרון שלו, ואין שמחה גדולה מזו, ועל ידי זה זוכה להתדבק בו יתברך ביותר, ולבא לגדלות המוחין, ולכן נקמת שכם היתה על ידי שמעון ולוי דייקא, כי שניהם מרמזים על שני בחינות הנ"ל של השתתפות בצער השכינה ושמחתה, והשם יתברך יזכינו להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת, ולמלאות חסרון השכינה בכל עת, עדי נזכה לראות בגאולתן וישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רבינו"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף של"א עיין שם.

גם נסכם אצלם, שהם רוצים, שיהיו אצלם כוכבים ומזלות גם-כן, דהיינו שמי שיהיה לו כל-כך ממון, כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה כוכב, כי מאחר שיש לו כל-כך ממון יש לו הבח של אותו הכוכב, כי הכוכב מגדל הזהב, כי מה שיש עפר, שעושים ממנה זהב, זהו מחמת הכוכב שמגדל באותו המקום עפרות זהב, נמצא שהזהב הוא נמשך מן הכוכבים, ומאחר שיש לאחד כל-כך זהב, נמצא שיש לו בח אותו הכוכב, ועל כן הוא בעצמו כוכב, וכן אמרו, שיהיו אצלם מזלות גם כן, דהיינו כשיהיה לאחד כך וכך כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה מזל, וכן עשו להם מלאכים, הכל כפי רבוי הממון כנ"ל, עד

שהסכימו ביניהם, שיהיו להם גם-כן אלקות, שמי שיהיה לו רבוי ממון הרבה כך וכך אלפים ורבבות כפי מה שקצבו על זה הוא יהיה אלוק, כי מאחר שהאלקים שופע בו כל-כך ממון, על כן הוא בעצמו אלוק וכן קימו ועשו ככל הנ"ל.

גם אמרו, שאין ראוי להם לישב כלל באוירא דהאי עלמא, ואין ראוי להם להתערב עם בני העולם, שלא ישמאו אותן, כי שאר בני העולם הם ממאים כנגדם, על כן ישבו עצמן, שיבקשו להם הרים הגבוהים ביותר מכל העולם וישבו שם, כדי שיהיו מרוממים מאוירא דעלמא, ושלחו אנשים לבקש ולחפש הרים הגבוהים כנ"ל, והלכו ובקשו ומצאו הרים גבוהים מאד, והלכו כל בני המדינה וישבו שם, על ההרים הגבוהים, היינו שעל כל הר והר ישבו שם איזה קיבוץ מאנשי המדינה הנ"ל, ועשו סביב ההר חוקת גדול, והיה שם חפירות גדולות וכיוצא סביב ההר, עד שלא היה אפשר בשום אופן, שיבוא אליהם שום אדם, כי לא היה רק שביל נעלם אל ההר, באופן שאדם אחר לא היה יכול כלל לבוא אליהם, וכן בהר השני, וכן בכל ההרים עשו חוקת וכו' כנ"ל, והעמידו שומרים ברחוק מן ההר, כדי שלא יתקרב להם זר, והם היו יושבים שם, על ההרים, והיו מתנהגים במנהג הנ"ל והיו להם אלהות רבים, דהיינו לפי הממון כנ"ל.

ומאחר שהיה העיקר אצלם הממון, עד שעל-ידי ממון הרבה היו נעשים אלוק, על כן היה להם חשש מרציחה וגולה, כי כל אחד יהיה רוצח וגולן כדי שיהיה נעשה אלוק על ידי הממון שיגזל, אך אמרו, שמאחר שהוא אלוק (דהינו העשיר בעל הממון הוא אלוק), הוא ישמור מגזילות ורציחות, ותקנו עבודות וקרבנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל, גם היו מקריבים בני-אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו ואחר-כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עיקר האמונה היה אצלם הממון כנ"ל, והיה להם עבודות וקרבנות וקטורת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל (דהינו בעלי הממון הרבה כנ"ל), ובודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגולה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל, היה רוצח וגולן, כדי שיהיה לו ממון, כי עיקר היה אצלם הממון כנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר אכילה ומלבושים, ועיקר חיות האדם-על-ידי הממון (כן היתה סברתם לפי דעתם המשובשת והנבוכה), על כן היה הממון האמונה שלהם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, גם נסכם אצלם, שהם רוצים, שיהיו אצלם כוכבים ומזלות גם-כן, דהיינו שמי שיהיה לו כל-כך ממון, כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה כוכב, כי מאחר שיש לו כל-כך ממון יש לו הכח של אותו הכוכב, כי הכוכב מגדל הזהב, כי מה שיש עפר, שעושים ממנה זהב, זהו מחמת הכוכב שמגדל באותו המקום עפרות זהב, נמצא שהזהב הוא נמשך מן הכוכבים, ומאחר שיש לאחד כל-כך זהב, נמצא שיש לו כח אותו הכוכב, ועל כן הוא בעצמו כוכב, כי הנה דברים אלו שרביז"ל מספר כאן בענין אלו שעשו עיקר ותכלית מן הכסף והממון, עד שעשו כוכבים ומזלות ואיליים וכו', אנחנו רואים בחוש היום, כי מי שעולה היום בעשירות גדול, אומרים עליו, שפתאום האיר "כוכב" חדש על האופק, ונותנים לו כל מיני כבוד וגדולה, מה שבאמת יכול להיות שהוא בור וריק בלי שום תוכן כלל, אבל מחמת שיש לו ממון, נתייקר בעיני בני אדם מאד.

וכן אמרו, שיהיו אצלם מזלות גם כן, דהיינו כשיהיה לאחד כך וכך כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה מזל, וגם דבר זה רואים בחוש היום, שאומרים על מי שעלה בעשירות, תראה איזה "מזל" יש לו, ואיך שה"מזל" מאיר לו מאד, וכולם מקנאים בו ובמזלו, ומנסים להתקרב אליו ולהחניף אותו אולי יהנו גם כן "ממזלו".

וכן עשו להם מלאכים, הכל כפי רבוי הממון כנ"ל, כי על העשיר הגדול מצביעים בני אדם, ובפרט עניים, ואומרים, איזה "מלאך" הוא, אולי נלך אצלו, וישפיע מטובו אלינו, כי הוא "מלאך" ממש.

עד שהסכימו ביניהם, שיהיו להם גם-כן אלקות, שמי שיהיה לו רבוי ממון הרבה כך וכך אלפים ורבבות, כפי מה שקצבו על זה הוא יהיה אלוק, כי מאחר שהאלקים שופע בו כל-כך ממון, על כן הוא בעצמו אלוק, וכן קימו ועשו ככל הנ"ל, וכמו שנוהג היום, שמי שעולה בעשירות מופלגת מאד, הוא נכנס בתוך הרשימה של "אילי הון", העשירים הכי מופלגים שברור, ובני אדם משתחוים להם ועובדים להם, אולי יזכו גם כן ליהנות מעשירותם.

גם אמרו, שאין ראוי להם לישב כלל באוירא דהאי עלמא, ואין ראוי להם להתערב עם בני העולם, שלא ישמאו אותן, כי שאר בני העולם הם טמאים כנגדם, על כן ישבו עצמן, שיבקשו להם הרים הגבוהים ביותר מכל העולם וישבו שם, כדי שיהיו מרוממים מאוירא דעלמא, ושלחו אנשים לבקש ולחפש

הרים הגבוהים כנ"ל, והלכו ובקשו ומצאו הרים גבוהים מאד, והלכו כל בני המדינה וישבו שם, על ההרים הגבוהים, היינו שעל כל הר והר ישבו שם איזה קיבוץ מאנשי המדינה הנ"ל, ועשו סביב ההר חוקת גדול, והיה שם חפירות גדולות וכיוצא סביב ההר, עד שלא היה אפשר בשום אופן, שיבוא אליהם שום אדם, כי לא היה רק שביל נעלם אל ההר, באופן שאדם אחר לא היה יכול כלל לבוא אליהם, וכן בהר השני, וכן בכל ההרים עשו חוקת וכו' כנ"ל, והעמידו שומרים ברחוק מן ההר, כדי שלא יתקרב להם זר, והם היו יושבים שם, על ההרים, והיו מתנהגים במנהג הנ"ל, וגם זה רואים במציאות אך שהעשירים תמיד בוחרים לעצמם שכונה מיוחדת לגור בתוכה, ולא מתאים להם כלל לגור ביהוד עם אנשי העולם, כי מסתכלים עליהם כמו אנשים טמאים, ואינם רוצים להישמאות מהם, והם יושבים תחת סורגים ובריחים, עם כל מיני גדרות ואזעקות, כדי שלא יגישו אליהם, כמו בבית הסוהר ממש, כי איש פשוט אינו מפקח שיכנסו בני אדם אצלם, כי מה כבר יכולים לקחת מהם, ויושבים בבתיהם שקטים ושלמים מפקח, אבל העשירים צריכין לסגור עצמם בבתיהם עם מנעול ובריח כמו בכלא, ואין להם מנוחה אמיתית כלל, ויש איזה שביל טמון לגשת אל הבית שלהם, כדי שלא יכירו עניים איך להגיע אל בתיהם, כי אצלם בוודאי זה עבירה גדולה לתת צדקה, כי למה יתן מההון "שלו" לאחרים?! ויש להם כל מיני שומרים ומזכירים למנוע בני אדם מלגשת אליהם, והשומרים אומרים שהבעל הבית לא נמצא, ואי אפשר לגשת אליו וכו', ועל ידי זה מגרשין כל עני ונצרך מביתם, ואינם שמים על לב, שלמחר יכול הגלגל להתהפך, ויכולים לאבד כל הונם, והם יצטרכו לסבב על הפתחים, ואין מי שירחם עליהם.

והיו להם אלהות רבים, דהיינו לפי הממון כנ"ל, וכמו שנאמר אצל חטא עגל הזהב (שמות ל"ב) קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, ופירש"י, אלהות הרבה איוו להם, כי מיד שעושים עיקר ותכלית מן הכסף והזהב, אזי בכל מקום שרואים עשיר, עושים ממנו מציאות ואליל שזה עבודה זרה ממש רחמנא ליצלן, והוא בחינת עכו"ם, שהוא ראשי תיבות ע'בודת כ'וכבים ו'מ'זלות כידוע, כי עושים כוכבים ומזלות ואלילים מאנשים שיש להם כסף ועובדים להם.

ומאחר שהיה העיקר אצלם הממון, עד שעל-ידי ממון הרבה היו נעשים אלוק, על כן היה להם חשש מרציתה וגזילה, כי כל אחד יהיה רוצח וגזלן, כדי שיהיה נעשה אלוק על ידי הממון שיגזל, כי מי שנכנס לתוך תאווה זו של ממון, הרי

יעשה כל מיני פעולות שבעולם להשיג את הכסף, ויתיר לעצמו גזילות ורציחות רחמנא ליצלן, כי הרי צריך לעשות עצמו עשיר שיהיה אלוק, ושכולם ישתחוו לו.

אך אמרו, שמאחר שהוא אלוק (דהיינו העשיר בעל הממון הוא אלוק), הוא ישמור מגזילות ורציחות, ותיקנו עבודות וקרבנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל, גם היו מקריבים בני-אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו, ואחר-כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עיקר האמונה היה אצלם הממון כנ"ל, והיה להם עבודות וקרבנות וקטורת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל (דהיינו בעלי הממון הרבה כנ"ל), כי אנשים נופלים לתוך קטנות המוחין כזה, עד שהם מתבטלים לגמרי לפני מי שיש לו יותר כסף מהם, והם מוכנים להקריב עצמם אליו ולמסור נפשם אליו לגמרי, וכמו שרואים בחוש שיש בני אדם ששימו כל כספם וממונם ביד איזה עשיר שיבטיח להם רבית ואחוזים (על פי איזה היתר עיסקא בוודאי), ולכסוף העשיר בורח עם כל הכסף שלהם, והם אוכלים עצמם מרוב צער ועגמת נפש, עד שיש שמקבלים התקפת לב ומתים מחמת זה רחמנא ליצלן, כידוע סיפורים הרבה כאלו בעולם ה' ישמרינו, והכל מחמת שעשו ישות ומציאות מן העשיר שיש לו ממון.

ובודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזילה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל, היה רוצח וגזול, כדי שיהיה לו ממון, כי עיקר היה אצלם הממון כנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר, אכילה, ומלבושים, ועיקר חיות האדם-על-ידי הממון (כן היתה סברתם לפי דעתם המשובשת והנבוכה), על כן היה הממון האמונה שלהם, כי אדם מאמין בעשיר כל זמן שאינו יודע איך להוציא כספו ממנו, ועדיין צריך להחניף אותו, אולי ישפיע לו מהונו, אבל מיד שיש לו איזה דרך להוציא כספו ממנו, הוא מוכן לגזול ולרצוח כדי שיהיה עשיר יותר ממנו, כי מי שנכנס לתוך תאוה זו של ממון, אינו יודע גבול וצמצום, ותמיד רוצה יותר יותר, ועיקר התיקון של תאוה ממון הוא ליתן צדקה מכספו וממונו (ליקושי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג), כי בזה מגלה טוהר לבו שיודע שכל מה שיש לו, זה רק ממנו יתברך לבד, ולכן בוודאי עליו לחלק מטובו לאחרים, ולהנות אותם מהברכה אשר ברכו ה', והשם יתברך ישמרינו ויצילנו מתאוות ממון, ויזכינו לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכליל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וישלח ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ד המדבר מתכלית הבריאה ומקדושת הדיבור, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), כל העולמות לא נבראו אלא בשביל ישראל, דכתיב (ישעיה מ"ג): "לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", והינו 'בריאה' 'יצירה' 'עשייה' לא נברא אלא לכבודי, וכבודי היינו ישראל, דכתיב (שמות כ"ה): "ושכנתי בתוכם", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה [עין של"ה (מסכת תענית) דף ס] 'בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, מלמד שהקדוש-ברוך-הוא משרה שכנתו בתוך כל אחד מישראל', נמצא כל אחד מישראל נקרא לבוש, ולבוש נקרא כבוד, כי 'דני יוחנן קרי למאנה מכבודתא' (שבת ק"ג), נמצא כל העולמות לא נבראו אלא בשביל ישראל, כדי להשפיע להם רב טוב, וכשאינם יכולים לקבל מחמת עוונותיהם, יש לו צער, שנאמר (ישעיה מ"ג): "בכל צרתם לו צר" אך מחמת בהירות אור החסד, אי אפשר לקבלו כמות שהוא, וצריך לצמצום הקדוש, היינו כשרוצה להשפיע רב טוב, צריך לדבר, יהיה כך, כמו שכתוב (תהלים ל"ג): "ברבר ה' שמים נעשו", והאותיות הם צמצומים, עד כאן אות א', עד כאן אות ת', אך בעוונותינו הרבים הדיבור גם כן בגלות, כמו שכתוב (שם צ"ו): "ספרו בגוים את כבודו", והיינו הדיבור עם ישראל בגלות, לכך נאמר (ישעיה מ): "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר", והיינו כשיגאלו ישראל, אז הדיבור גם כן כביכול יהיה עם השם יתברך, ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה (פנהרין לז): 'חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, וחייב לתקנו, ומהו התיקון, הענין הוא כך, שיראה שיעלה כל הניצוצות שבכל דבר, והניצוצות הם אותיות, נמצא מעלה אותיות, והאותיות נעשים דבורים, ועל ידי הדבור נשפע רב טוב לישראל וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ידוע, שתכלית בריאת כל העולמות היתה בשביל ישראל, שייזכו להכיר את הקדוש ברוך הוא, ויעלו את הבריאה לשורשה, כי כל יהודי הוא חלק אלוך ממעל ממש, נשמה מעולם האצילות, וכל הבריאה נברא בשבילו, שזהו פירוש הפסוק (ישעיה מ"ג) לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, "לכבודי"

היינו לכבוד נשמות ישראל, שזהו באמת כבודו יתברך, כי על ידם מתגלה כבודו יתברך בעולם, היתה כל חלקי הבריאה והיצירה והעשיה, כי השכינה הקדושה שורה בתוך כל יהודי, וכל אחד מישראל יש לו הכח לגלות ולפרסם שכינת עוזו יתברך לכל העולם כולו, וזה נעשה על ידי שמוצא את האותיות ואת הניצוצות שיש בכל דבר, כי כל פרט של הבריאה נברא על ידי דבר ה', וכמו שכתוב (תהלים י"ט) בדבר ה' שמים נעשו, ובתוך הדיבור יש צמצומים של אותיות, כי לכל דבר מחלקי הבריאה, דומם וצמח חי מדבר, יש שם, והשם מחובר מאותיות הא' ב', ובתוך השם של הדבר גנוז כל הכוחות שלו, כי (בראשית ב') נפש חיה הוא שמו, היינו בתוך השם גנוז החיות שלו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' ר"ם), ולכן צריכין לזהר מאד כשקוראין שם לבן אדם, לתת לו שם על איזה צדיק, כדי שעל ידי זה יקבל כוחות הנפש של הצדיק, ולא כמו שנוהגין היום לתת שמות לבני אדם על כל מיני פרחים ואילנות וחיות השדה וכו', שזה גורם אחר כך צרות גדולות רחמנא ליצלן, כי במקום לקבל כוחות הנפש של צדיק, המוזכר שמו בתורה, כמו ראובן שמעון לוי יהודה וכו', הוא מקבל כח של איזה דומם או צומח, ואינו מצליח כלל בחיים רחמנא ליצלן, ולכן כשאדם מתחיל להסתכל על האותיות של הא' ב' הגנוזים בכל דבר, על ידי זה הוא מעלה את הבריאה לשורשה, ומוצא אלקותו בתוך כל דבר ממש.

והנה עיקר הדרך שזוכים למוח ברור, כזו לראות האותיות שבכל דבר, הוא על ידי קדושת הדיבור, כי כשאדם מקדש את דיבורי פיו, וכל צמצומי האותיות שיוצאים מפיו הם בקדושה וטהרה, אזי הוא מתחיל להבין את צירופי האותיות שיש בכל דבר, ולהעלות אותם אל שורשם, כי עיקר האמונה תלוי בפה של אדם, וכמו שכתוב (תהלים פ"ט) אודיע אמונתך בפי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' ס' מ"ד), וכל מה שאדם מרבה לדבר דיבורים אליו יתברך, בתפילה ובשיחה בינו לבין קונו, הוא מתדבק באור האמונה הקדושה, ואורו יתברך מתגלה לפניו, כי בכל דיבור ודיבור נקבע האמונה הקדושה יותר בלב, עד שמאיר לו האותיות שיש בכל דבר, נמצא שעיקר תכלית הבריאה תלוי בקדושת הדיבור, כי כפי שאדם מקדש את דיבורי פיו, ונוהר רק לדבר דיבורים קדושים של תורה ותפילה, וביותר מרבה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, על ידי זה האמונה הקדושה נתברר אצלו בבירור גדול, וזוכה לראות את האותיות שבכל דבר, ולהכיר את הקדוש ברוך מכל פרט, שזהו תכלית הבריאה, אשרי הזוכה להגיע אל זה.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין התאבקות שרו של עשו עם יעקב אבינו, וכמו

שכתוב (בראשית ל"ב) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, וירא כי לא יכול לו, ויגע בכף ירכו, ותקע כף ירך יעקב וגו' והוא צולע על ירכו, ויש להבין מהו ענין התגברות שרו של עשו נגד יעקב ולמה נגע בכף ירכו דייקא, ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הגה יעקב אבינו הוא איש הישראלי שזוכה להסתכל על החכמה והשכל שבכל דבר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'), ולהכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, ולעומתו יש עשו המרמוז על תוקף עולם העשיה, שאינו חפץ בכל זה, בחינת (משלי י"ה) לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, כי הוא משוקע בתכלית הארציות והגשמיות, ומפריד את עולם הזה מכל העלומות שלמעלה, ועושה ישות ועיקר מן עולם העשיה, שעל שם זה נקרא עשו, ולכן הוא לוחם נגד יעקב אבינו ורוצה להסתיר ממנו אור האמונה, ושלא יסתכל על אורו יתברך המאיר בכל פרט של הבריאה, אבל יעקב אבינו חזק בעבודתו מאד, ומסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר, ולכן וירא כי לא יכול לו, כי ההסתכלות שלו הוא רק למעלה על החיות שיש בכל דבר, ואז שרו של עשו מנסה להתגבר כנגדו בפגם הדיבור, לגרום איזה פגם בדיבור הקדוש שלא יהיה מקושר למעלה, שזהו ענין נגיעה בכף הירך, שהוא ענין הרגלין, כי הדיבור מכונה בשם רגל, בבחינת (תהלים מ"ו) לא רגל על לשונו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד), כי קודם שמוציא הניצוצות של הדיבור דקדושה, אזי הם בבחינת צולע על ירכו, שהוא בחינת פגם הרגלין, ואחר כך כשמוציאם אל הדיבור, וכונה מהם דיבור דקדושה, זה בחינת (בראשית ב') ויבן את הצלע (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ה), ולכן ניסה המלאך להתגבר עליו לפי שעה בפגם הדיבור, בבחינת ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו, כי בשעה שצריכין להלחם ולהתעסק עם רשעים ולהכניע אותם, קשה מאד להיות נשמר מדיבור רע, ואז שרו של עשו מוצא מקום ליכנס, אבל גם בזה היה יעקב אבינו מאד חזק, ולבסוף התגבר עליו עד שלא היה יכול לצאת מתחת ידו, ויאמר שלחני כי עלה השחר, והגיע זמני לומר שירה, כי המלאך רצה לחזור לשליחותו ותכליתו לומר שירה להקדוש ברוך הוא, אבל יעקב אבינו אומר לו, לא אשלחך כי אם ברכתני, היינו שתברך אותי שגם אני אשיג את התכלית על ידי קדושת הדיבור, ולא יהיה אצלי שום פגם, ולכן מיד ויאמר אליו מה שמך וגו', היינו שגילה לו סוד השם, שכל הכוחות גנוז בתוך השם והצירופי אותיות שיש בכל דבר, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל, היינו שתזכה לשלוט על כל הבריאה והיצירה והעשיה, ולהעלות אותם לשרשם על ידי קדושת הדיבור, ולכן ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל וגו' היינו לרפאות אותו מצלעתו, כי עכשיו כבר זכה להתגלות אלקות במדריגה עליונה מאד, בבחינת ויזרח לו השמש, היינו החכמה והשכל שיש בכל דבר, ונתרפא צלעתו לגמרי, ועל בן לא יאכלו בני

ישראל את גיד הנשה וגו' לזכרון עולם איך שצריכין ליוזר מאד על קדושת הדיבור, ולא ליתן את הפה להיות בבחינת צולע חס ושלום, רק לבנות ולתקן את הדיבור תמיד, ולהעלות את הבריאה לתכליתה.

וחזר וקיישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דחנוכה המשמש ובא, כי הנה מובא בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד) שענין הדלקת נר חנוכה על פתח ביתו מבחון, עד שתכלה רגל מן השוק, מרמז על קדושת הדיבור, שהוא בחינת פתחי פיך, שצריכין להדליק אור השם יתברך בפתח הפה, ולדבר רק דיבורים קדושים וטהורים, עד שתכלה רגל מן השוק, היינו עד שתכלה ותפסיק כל מיני דיבורים אסורים של לשון הרע ורכילות הנקראים רגל, בבחינת (תהלים ט"ו) לא רגל על לשוננו, מן השוק, היינו מן החיצונים, וכולם ידברו רק דיבורים קדושים של תורה ותפילה, ובוז מבטלים ומכניעים את קליפת יון הטמאה, שכל ענינם הוא לבטל הזכרת שם שמים מעם ישראל חס ושלום (ראש השנה י"ח:), שלא ידברו מן האמונה הקדושה, ואמרו, כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל (בראשית רבה פרשה ב' סי' ד'), קרן השור הוא ענין ההסתכלות על החכמה והשכל שיש בכל דבר, שהוא בחינת (דברים ל"ג) בכור שורו הדר לו, שור לשון הסתכלות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'), ועל ידי שמקדשים הדיבור, ומדברים ומפרסמים דיבורי אמונה בכל העולם, בזה מכניעים קליפת יון לגמרי ומתגלה אור השכינה, והשם יתברך יזכינו לשמור על דיבור פינו באמת, ונזכה להגות תמיד בתורה ובתפילה, ונמשיך עלינו קדושת ימי חנוכה, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

